Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2023, sp. zn. 4 Tdo 304/2023, ECLI:CZ:NS:2023:4.TDO.304.2023.1

Číslo: 27/2023

Právní věta:

Pro závěr o spáchání trestného činu vydírání vůči poškozenému pro jeho politické přesvědčení podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. g) tr. zákoníku nepostačuje, že je politicky činnou osobou (např. zastává politickou funkci nebo je činný v politické straně). Pro takové posouzení je nutné, aby pachatel jednal způsobem uvedeným v § 175 odst. 1 tr. zákoníku v souvislosti s politickým přesvědčením poškozeného (případně i jen domnělým), tedy např. z důvodu nesouhlasu s jeho politickou orientací, s jeho politickým vyjádřením či postojem apod.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 26.04.2023

Spisová značka: 4 Tdo 304/2023

Číslo rozhodnutí: 27

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Vydírání

Předpisy: § 175 odst. 1 tr. zákoníku
§ 175 odst. 2 písm. g) tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Dotčená rozhodnutí:

Stanovisko pléna Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2001, sp. zn. Tpjn 303/2001, uveřejněné pod číslem 15/2002 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, popř. dále jen R 15/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 1. 2020, sp. zn. 8 Tdo 1584/2019, uveřejněné pod číslem 32/2020 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 10. 2018, sp. zn. 8 Tdo 1154/2018, uveřejněné pod číslem 35/2019 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2018, sp. zn. 8 Tdo 36/2018, uveřejněné pod číslem 14/2019 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2015, sp. zn. 8 Tdo 1352/2014, uveřejněné pod číslem 49/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2012, sp. zn. 8 Tdo 521/2012, uveřejněné pod číslem 32/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2012, sp. zn. 8 Tdo 98/2012, uveřejněné pod číslem 60/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 6. 2011, sp. zn. 8 Tdo 612/2011, uveřejněné pod číslem 25/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 5. 2009, sp. zn. 3 Tdo 476/2009, uveřejněné pod číslem 23/2010 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 3. 2005, sp. zn. 8 Tdo 249/2005, uveřejněné pod číslem 26/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2023, sp. zn. 7 Tdo 90/2023

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2014, sp. zn. 8 Tdo 1239/2014

Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 18. 2. 2010, sp. zn. 2 To 8/2010

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 2009, sp. zn. 3 Tdo 648/2009

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 9. 6. 1998, ve věci Incal proti Turecku, č. 22678/93

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 8. 7. 1989, ve věci Lingens proti Rakousku, č. 9815/82

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 4. 1981, sp. zn. 6 Tz 12/81, uveřejněné pod číslem 27/1982 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část trestní

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněného T. K. podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 22. 12. 2022, sp. zn. 8 To 319/2022, a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 12. 10. 2022, sp. zn. 4 T 112/2022, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a podle § 265l odst. 1 tr. ř. věc přikázal Obvodnímu soudu pro Prahu 4, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I.
Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 (dále jen „soud prvního stupně“) ze dne 12. 10. 2022, sp. zn. 4 T 112/2022, byl obviněný T. K. (dále jen „obviněný“, popř. „dovolatel“) uznán vinným zločinem vydírání podle § 175 odst. 1, 2 písm. g) tr. zákoníku. Podle skutkových zjištění se trestné činnosti dopustil tím, že opakovaně a soustavně po několik dní, konkrétně dne 19. 6. 2022 v čase 21:10 hodin z bydliště na XY, ulice XY, za užití svého mobilního telefonu zn. Xiaomi Redmi 9T vstoupil do svého profilu na sociální síti Facebook s nickem „T. Z.“, URL profilu: https://www.facebook.com/XY, a následně odeslal na profil poškozeného XY a XY V. R., zprávy ve formátu a znění: „DEMISI SVINĚ FAŠISTICKÁ ZLODĚJSKÁ !!!!!“, a dále zaslal dne 20. 6. 2022 v 11:07 hodin opět ve formátu a znění: „Když do 48 hodin NEODSTOUPÍŠ, odstraníme Tě sami,

Občanská partyzánská brigáda !!!!“, a následujícího dne 21. 6. 2022 v 11:29 zaslal ve formátu a znění: „Takže už jen 24 hodin !!!!!“, a konečně zaslal téhož dne v 20:09 hodin ve formátu a znění: „No jak chceš, sepisuje závěť !!!“.

2. Za uvedený zločin uložil soud prvního stupně dovolateli podle § 175 odst. 2 tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání 2 let. Podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku za použití § 82 odst. 1 tr. zákoníku mu výkon trestu podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání 30 měsíců.

3. Proti rozsudku soudu prvního stupně ze dne 12. 10. 2022, sp. zn. 4 T 112/2022, podal obviněný odvolání směřované do výroku o vině a trestu. O podaném odvolání rozhodl Městský soud v Praze (dále jen „soud druhého stupně“, popř. „odvolací soud“) usnesením ze dne 22. 12. 2022, sp. zn. 8 To 319/2022, tak, že podle § 256 tr. ř. odvolání zamítl.

II.
Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti usnesení odvolacího soudu ze dne 22. 12. 2022, sp. zn. 8 To 319/2022, podal obviněný prostřednictvím obhájce dovolání z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. g), h), m) tr. ř. Dovolatel uvádí, že bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces a právo domáhat se nezávislého a nestranného soudu [čl. 36 odst. 1, čl. 39 a čl. 40 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 1 odst. 2, čl. 2, čl. 4, čl. 10, čl. 90 a čl. 95 odst. 1 Ústavy, čl. 5 odst. 1, čl. 6 odst. 1, odst. 3 písm. a) a čl. 7 odst. 1 protokolu č. 7 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“)]. Poukazuje na nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 55/04 stran ochrany základních práv v rámci všech opravných prostředků. Z tohoto citovaného nálezu dovozuje, že Nejvyšší soud je povinen dovolání vyhovět, i kdyby jeho argumentace nebyla podřaditelná pod žádný ze zvolených dovolacích důvodů, ale tato by zakládala porušení jeho základních práv.

5. Dovolatel má za to, že rozhodná skutková zjištění jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů nebo jsou založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované důkazy. Nesouhlasí se závěry odvolacího soudu, které považuje za spekulativní a jednostranné, neboť jím použité slovní obraty umožňují zcela jinou interpretaci a výklad. Dovolatel zdůrazňuje, že nebyla prokázána jeho vědomost o oficialitě facebookového profilu poškozeného V. R., neboť na Facebooku je vedeno několik profilů poškozeného, tedy zřejmě i tzv. fake profily. Uvádí, že nevěděl, že píše na oficiální profil poškozeného, chtěl vyvolat pouze reakci a diskusi. Nad to dodává, že se u příspěvků podepsal. Na jeho příspěvky ovšem nebylo nikterak reagováno, ani odpovězeno. Poukazuje na skutečnost, že u veřejně známých osobností (herci, moderátoři, politici) jsou zřizovány tzv. fake profily, které nemají s danou osobou nic společného. Připouští, že v rámci svých příspěvků použil expresivní výrazy včetně odkazu na neexistující hnutí nebo osobu, ovšem příspěvky neobsahují konkrétní pohrůžku fyzického násilí či pohrůžku spojenou s užitím například zbraně. Použití výrazu „odstraníme tě“ lze hodnotit vzhledem k jeho častým účastem na demonstracích i jako odstranění v rámci politického klání, tj. legitimními prostředky. Zdůrazňuje, že nepovažuje použité pojmy za silné, které by mohly evokovat pohrůžku násilí nebo jiné těžké újmy. Pojem „demise“ je pro něho jako pro laika oprávněný požadavek spojený s frustrací jeho osoby a tehdejšími kauzami, které se bezprostředně dotýkaly politického hnutí STAN, osob H., R. a spol. Akcentuje, že pojem „odstraníme tě“ nebyl míněn jako nějaká vyhrůžka. Odstranit politika či politickou stranu lze i prostřednictvím legitimních prostředků, např. demonstracemi, veřejným míněním apod. Má za to, že „likvidace politika“ neznamená usmrcení dané osoby, ale politickou likvidaci, která je spojena např. se zahájením trestního stíhání dané osoby, což má za následek jeho rezignaci na politické nebo jiné funkce. Interpretaci zpráv zaslaných přes messenger soudem prvního stupně považuje za jednostrannou. Nikdy nepoužil spojení, že „si jej najde a usmrtí ho“. Soudy tak podle jeho názoru měly hodnotit všechny příspěvky, které zaslal na profil poškozeného V. R. ve vzájemné souvislosti. Z předmětných příspěvků je zřejmá jeho nespokojenost a jeho opakované

výzvy k odstoupení, poukazuje i na podání trestního oznámení, žádost o veřejnou omluvu apod. Poukazoval na to, že poškozený V. R. podle jeho názoru nevěnoval stejnou pozornost následkům tornáda na Moravě (on sám byl přítomen a pomáhal s odstraňováním následků). Stran časového odpočtu tvrdí, že jej používal již ve zprávách v lednu 2022. Poukazuje i na výpověď poškozeného v přípravném řízení a vyvozuje závěr, že poškozený obratům „odstraníme tě, sepisuj závěť" sám přikládal menší závažnost. Tvrdí, že ve svých zprávách poukazuje na konkrétní politické kroky poškozeného a jeho výtky, které se týkaly pandemického zákona, nijak nesouvisely s politickou příslušností poškozeného. Současně akcentuje, že nikdy nebyl členem Občanské partyzánské brigády. Závěry soudů, že se jedná o existující hnutí a skupinu a že byl jejím členem, byly vystaveny bez náležitého dokazování. Pohrůžka násilí tak nebyla vůbec prokázána, neboť poškozenému nevyhrožoval smrtí ani násilím.

6. Dovolatel rovněž uvádí text, že „no jak chceš, sepisuje závěť", nedává gramatický ani obsahově význam. Není zřejmé, zda se jedná o sdělení poškozenému či se chystá sám sepsat závěť. Zdůrazňuje, že závěť ovšem nemusí nijak souviset s jeho údajným protiprávním jednáním a bez dalšího nemusí směřovat na poškozeného, neboť může být pořízena i desítky let před úmrtím zůstavitele, kterým může být jak poškozený, tak on (dovolatel), který tak mohl vyjadřovat nespokojenost s tím, že na jeho příspěvky nebylo nijak reagováno, a tudíž tato nespokojenost vyústila k nutnosti pořízení své vlastní závěti. Právní kvalifikaci považuje za lichou, neboť má podobné politické smýšlení jako hnutí STAN. Obviněný se také domnívá, že nebyly provedeny všechny navrhované důkazy – výslech asistentky poškozeného V. R., která facebookový profil poškozeného spravuje, dále členů XY R. F. a J. H., a poškozeného V. R.

7. Stran osoby poškozeného uvádí, že se jedná o osobu politicky činnou, a s tím je spojena i nutnost snášet vyšší míru zátěže. Jedná se o osobu, která je pod ochranou policie a jako XY má přehled o všech oficiálních a neoficiálních politických uskupeních. Je tedy pravděpodobné, že by měl mít informace o tom, zda „Občanská partyzánská skupina" existuje či nikoliv. Poukazuje na judikaturu Ústavního soudu, z níž vyplývá, že by mělo být prokázáno naplnění všech znaků trestného činu, sám vysoký stupeň podezření o sobě není s to vytvořit zákonný podklad pro odsuzující výrok a mělo by dojít k prokázání mimo jakoukoliv rozumnou pochybnost. Dovolatel dále předestírá obecná východiska stran principu presumpce neviny, zásady *in dubio pro reo*. Skutková zjištění obou soudů považuje v extrémním rozporu s provedenými důkazy a jsou významné pochybnosti, což představuje popření zásad spravedlivého řízení. Proto měla být v jeho prospěch aplikována zásada *in dubio pro reo*.

8. Ve vztahu k nesprávnému právnímu posouzení skutku nebo jinému hmotněprávnímu posouzení opakovaně upozorňuje na právo na spravedlivý proces, extrémní nesoulad mezi závěry soudů a skutkovými zjištěními. Současně akcentuje, že absentuje subjektivní stránka zločinu vydírání podle § 175 odst. 1, 2 písm. g) tr. zákoníku, neboť právní kvalifikace v projednávané věci je nesprávná. Soudy dávají podle jeho názoru do souvislosti politické přesvědčení a jednotlivé kroky vlády, vůči kterým brojil a se kterými nesouhlasil, ač se jedná o zcela rozdílné situace. Dovolatel je přesvědčen, že může vyžadovat odstoupení politika, a to z důvodu, kdy není spokojen s řešením nějaké konkrétní situace, avšak to nemusí souviset s politickým přesvědčením, které může být totožné nebo podobné. Odvolává se při tom na svá ústavní práva, která mu zaručuje Listina a cituje Voltaira.

9. Dále dovolatel vymezuje zásadu subsidiarity trestní represe, *ultima ratio*, ustanovení § 12 odst. 2 tr. zákoníku. Obviněný má za to, že v jeho věci je nutné aplikovat zásadu subsidiarity trestní represe, která byla orgány činnými v trestním řízení zcela opomíjena, a proto byl podle jeho názoru naplněn dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. Současně uplatňuje dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř.

10. Závěrem dovolatel navrhuje, aby Nejvyšší soud vyhověl dovolání a podle § 265k odst. 1 tr. ř.

zrušil napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 22. 12. 2022, sp. zn. 8 To 319/2022, v celém rozsahu a jemu předcházející rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 14. 10. 2022, sp. zn. 4 T 112/2022, podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil i další rozhodnutí obsahově navazující na citované usnesení, a aby Nejvyšší soud podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Obvodnímu soudu pro Prahu 4, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

11. Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve vyjádření ze dne 31. 3. 2023, sp. zn. 1 NZO 247/2023, se nejprve vyjádřil k namítané zásadě subsidiarity trestní represe, přičemž se ztotožnil s argumentací soudů a v podrobnostech na ni pro stručnost odkázal. Stran spekulativního a jednostranného výkladu soudů nižších stupňů uvádí, že je to právě dovolatel, kdo se snaží vyložit své obraty způsobem, jakým rodilí mluvčí češtinu neužívají. Dovolatel se snaží své jednotlivé výroky vytrhávat z kontextu a přisuzovat jim význam, jaký jim lidé hovořící česky nepřikládají. Státní zástupce akcentuje, že ve volebním boji se neúspěšní politici „neodstraňují“, nýbrž „porážejí“. Přičemž „porážkou“ se u politika rozumí odchod do opozice, nikoliv jeho usmrcení (k nuancím češtiny patří i to, že „porážka“ je usmrcením u jatečního zvířete). Termín „odstranění“ v sobě vždy skrývá vnější násilný projev – odstraňují se skvrny nebo překážky na vozovce. Násilnému smyslu pojmu „odstranění“ v textu dovolatele nasvědčuje i celkový kontext stále stupňovaných výhružek končících zmínkou o „sepsání závěti“. Státní zástupce má za to, že aby byla obhajoba dovolatele smysluplná, musel by namítat, že není zvyklý hovořit česky a že proto obvyklý význam českých slov neovládá. Mohl by tedy namítat, že není rodilým mluvčím, že trpí nějakou poruchou znesnadňující mu pochopení textu, že vyrůstal v cizině apod. Připouští, že výklad pojmu „likvidace politika“ je správný, ovšem dovolatel nebyl uznán vinným pro to, že by užil pojem „likvidace“. Proto se jeho obhajoba v této části zcela míjí s popisem skutku. Argumentace obviněného by byla opodstatněná, kdyby skutková zjištění byla ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů nebo by byla založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nimž by nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy. Taková vadná zjištění však ve věci nejsou.

12. Má za to, že celkový obsah námitek směřuje převážně k zásadě *in dubio pro reo*, kterou následně státní zástupce v kontextu judikatury Nejvyššího soudu ozřejmuje (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 1. 2010, sp. zn. 7 Tdo 1525/2009, ze dne 6. 5. 2015 sp. zn. 11 Tdo 496/2015, ze dne 8. 1. 2015, sp. zn. 11 Tdo 1569/2014, ze dne 26. 4. 2016, sp. zn. 4 Tdo 467/2016, ze dne 30. 11. 2016, sp. zn. 4 Tdo 1572/2016, ze dne 17. 4. 2019, sp. zn. 5 Tdo 595/2018, ze dne 5. 1. 2022, sp. zn. 7 Tdo 1315/2021, ze dne 12. 1. 2022, sp. zn. 7 Tdo 1368/2021) a nález Ústavního soudu ze dne 10. 7. 2014 sp. zn. III. ÚS 888/14 či usnesení ze dne 22. 3. 2022 sp. zn. III. ÚS 581/22. Ze všech citovaných judikátů Ústavního soudu i Nejvyššího soudu činí závěr, že Nejvyšší soud je oprávněn a povinen posoudit, zda porušení zásady *in dubio pro reo* nabylo závažnosti porušení ústavního práva stěžovatele na spravedlivý proces a jen v takovém extrémním případě by se i porušení této zásady mohlo stát dovolacím důvodem. Stejný význam má nyní dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Samotné porušení zásady *in dubio pro reo* ovšem dovolacím důvodem není a být ani nemůže, neboť také výběr mezi různými alternativami skutkových zjištění je výsledkem provádění důkazů podle zásad ústnosti a bezprostřednosti, k nimž dovolací soud ani Ústavní soud v zásadě již přístup nemají, pokud nemají samy zopakovat celé dokazování.

13. Ve vztahu k opomenutým důkazům považuje vznesené námitky za zjevně neopodstatněné, neboť soudy nižších stupňů odůvodnily zamítnutí důkazních návrhů obhajoby věcně adekvátním způsobem. Pokud dovolatel brojí proti právnímu posouzení svého skutku jako činu soudně trestného, tak k tomu státní zástupce poukazuje na to, že dovolatel však zjevně neporozuměl obsahu práva na odpor podle čl. 23 Listiny. Právo na odpor zjevně není „právem nosit zbraň“, nebo právem „silou si prosadit své vlastní zájmy“. Je hodnotově podmíněno – má chránit demokratický právní stát v němž je ctěn „demokratický řád“. Nic z tohoto dovolatel netvrdí. Zejména neuvádí, že by snad byl poškozený XY dosazené pučem či cizí vojenskou mocí. Netvrdí, že vláda vzešla z nesvobodných, podplacených či

zfalšovaných voleb. Pak ovšem neuvádí nic z toho, čím by mohl být postup podle čl. 23 Listiny odůvodněn.

14. Stran užití § 12 odst. 2 tr. zákoníku podle státního zástupce obviněný neuvádí cokoliv konkrétního, zejména neuvádí, čím se jeho věc vymyká jiným obdobným věcem podobné povahy. Pokud by snad měl na mysli, že osobou poškozeného byl XY, pak vzhledem k tomu, že se jednalo o vládu vzešlou ze svobodných voleb, tato okolnost škodlivost dovolatelova jednání pro společnost spíše zvyšuje, než aby ji snižovala, a proto dovolání je v této části zjevně neopodstatněné.

15. Závěrem státní zástupce navrhuje, aby Nejvyšší soud rozhodl o dovolání obviněného tak, že se odmítá podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné. Současně z hlediska ustanovení § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř. souhlasí s projednáním dovolání v neveřejném zasedání.

16. Obviněný využil možnosti repliky k vyjádření státního zástupce Nevyššího státního zastupitelství. Uvádí, že lze souhlasit s hodnocením státního zástupce stran jeho výroku z hlediska významu použitých slov, pokud se na tyto výroky dívají vysokoškolsky vzdělání lidé. Namítá ovšem, že on sám je vyučen a že na něho nelze klást stejné požadavky ohledně rozboru jednotlivých slov, přičemž poukazuje na to, že se pohybuje mezi lidmi, kde výraz „odstranění“ nemá jen význam násilný, ale i nenásilný. V tomto směru odkazuje na vyjádření XY M. Z., který rovněž použil pojem ohledně odstranění politiků. Poukazuje na skutečnost, že termín odstranění politika se používá i na demonstracích v souvislosti s demokratickými prostředky. Zdůrazňuje, že v rámci komunikace nepoužil žádnou pohrůžku zbraně, a že tedy použitý pojem nebyl míněn jako vyhrůžka. Navíc časový odpočet použil i v rámci zpráv v lednu 2022. Má za to, že zmínka o závěti je používaná jednostranně a v jeho neprospěch.

III.
Přípustnost dovolání

17. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) shledal, že dovolání obviněného je přípustné [§ 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř.], bylo podáno osobou oprávněnou prostřednictvím obhájce, tedy podle § 265d odst. 1 písm. c) tr. ř. a v souladu s § 265d odst. 2 tr. ř., lhůta k podání dovolání byla ve smyslu § 265e tr. ř. zachována, přičemž splňuje i obsahové náležitosti dovolání (§ 265f tr. ř.).

IV.
Důvodnost dovolání

18. Protože dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v § 265b tr. ř., bylo dále nutno posoudit, zda námitky vznesené obviněným, naplňují jím uplatněné zákonem stanovené dovolací důvody, jejichž existence je současně nezbytnou podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem podle § 265i odst. 3 tr. ř.

19. Ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. je dovolání mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotněprávních vad, nikoli k revizi skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně ani k přezkoumávání jimi provedeného dokazování. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. ř.). Tím je naplněno základní právo obviněného dosáhnout přezkoumání věci ve dvoustupňovém řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě.

20. Nejvyšší soud připomíná, že není obecnou třetí instancí zaměřenou na přezkoumání všech rozhodnutí soudů druhého stupně a samotnou správnost a úplnost skutkových zjištění nemůže

posuzovat už jen z toho důvodu, že není oprávněn bez dalšího přehodnocovat provedené důkazy, aniž by je mohl podle zásad ústnosti a bezprostřednosti v řízení o dovolání sám provádět (srov. omezený rozsah dokazování v dovolacím řízení podle § 265r odst. 7 tr. ř.). Pokud by zákonodárce zamýšlel povolat Nejvyšší soud jako třetí stupeň plného přezkumu, nepředepisoval by katalog dovolacích důvodů. Už samo chápání dovolání jako mimořádného opravného prostředku ospravedlňuje restriktivní pojetí dovolacích důvodů Nejvyšším soudem (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. IV. ÚS 73/03). Nejvyšší soud je vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich odůvodněním (§ 265f odst. 1 tr. ř.) a není povolán k revizi napadeného rozsudku z vlastní iniciativy. Právně fundovanou argumentaci má přitom zajistit povinné zastoupení obviněného obhájcem – advokátem (§ 265d odst. 2 tr. ř.).

21. Z podaného dovolání obviněného je patrné, že v něm uplatňuje dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), h), m) tr. ř. Dovolací důvod § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. dopadá na situace, kdy rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném (extrémním) rozporu s obsahem provedených důkazů nebo jsou založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy. V případě tzv. extrémního rozporu se jedná o situaci, kdy skutková zjištění postrádají obsahovou spojitost s důkazy nebo skutková zjištění soudu nevyplývají z důkazů při žádném z logicky přijatelných způsobů jejich hodnocení nebo dokonce skutková zjištění soudů jsou opakem toho, co je obsahem provedených důkazů. Z dikce tohoto ustanovení není pochyb o tom, že naznačený zjevný rozpor se musí týkat rozhodných skutkových zjištění, nikoliv každých skutkových zjištění, která jsou vyjádřena ve skutku. Jinak uvedeno pro naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. se musí jednat o taková skutková zjištění, která jsou rozhodující pro naplnění zvolené skutkové podstaty a bez jejich prokázání by jednání obviněného nebylo postižitelné podle trestního zákona. Je tomu tak proto, že Nejvyšší soud je povolán a vždy byl povolán korigovat pouze nejextrémnější excesy (přiměřeně nález Ústavního soudu ze dne 18. 11. 2004, sp. zn. III. ÚS 177/04, nález Ústavního soudu ze dne 30. 6. 2004, sp. zn. IV. ÚS 570/03, a další), tedy takové, které ve svém důsledku mají za následek porušení práva na spravedlivý proces. K tomu je dále ještě vhodné uvést, že v dovolacím řízení není úkolem Nejvyššího soudu, aby jednotlivé důkazy znovu reprodukoval, rozebíral, porovnával a případně z nich vyvozoval vlastní skutkové závěry a nahrazoval tak činnost soudu prvního stupně, popř. druhého stupně. Nadto lze také poznamenat, že existence případného zjevného rozporu mezi učiněnými skutkovými zjištěními soudů a provedenými důkazy nemůže být založena jen na tom, že obviněný předkládá vlastní hodnocení důkazů a dovozuje z toho jiné skutkové, popř. i právní závěry (viz přiměřeně např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2013, sp. zn. 8 Tdo 1268/2013) než soudy nižších stupňů. Současně je třeba zdůraznit, že pro naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nestačí pouhé tvrzení o zjevném rozporu obsahu provedených důkazů se zjištěným skutkovým stavem, které je založeno toliko na jiném způsobu hodnocení důkazů obviněným, pro něho příznivějším způsobem. Ohledně procesně nepoužitelných důkazů je nutno uvést, že se musí jednat o procesní pochybení takového rázu, které má za následek nepoužitelnost určitého důkazu, který ovšem musí být pro formulování skutkového stavu podstatný, což znamená, že takové procesní pochybení může zakládat existenci extrémního rozporu mezi provedenými důkazy a zjištěným skutkovým stavem, a tudíž zakládat dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 6. 2016, sp. zn. 3 Tdo 791/2016, obdobně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 2. 2010, sp. zn. 7 Tdo 39/2010). V případě nedůvodného neprovedení požadovaných důkazů se musí jednat o případ tzv. opomenutých důkazů ve smyslu judikatury Ústavního a Nejvyššího soud.

22. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle

norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Skutkový stav je při rozhodování o dovolání hodnocen v zásadě pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Dovolací soud musí vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.

23. Ze skutečností výše uvedených vyplývá, že východiskem pro existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. [do 31. 12. 2021 dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.] jsou v pravomocně ukončeném řízení stabilizovaná skutková zjištění vyjádřená především v popisu skutku v příslušném výroku rozhodnutí ve věci samé, popř. i další soudem (soudy) zjištěné okolnosti relevantní z hlediska norem hmotného práva (trestního, ale i jiných právních odvětví).

24. Důvodem dovolání podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř. je existence vady spočívající v tom, že bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 1 písm. a) až h) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí, nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písmenech a) až l) (§ 265b odst. 1 tr. ř.). Předmětný dovolací důvod tedy dopadá na případy, kdy došlo k zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku bez věcného přezkoumání a procesní strana tak byla zbavena přístupu ke druhé instanci, nebo byl-li zamítnut řádný opravný prostředek, ačkoliv již v předcházejícím řízení byl dán dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. ř. Obviněný uplatnil tento dovolací důvod ve druhé alternativě tohoto dovolacího důvodu.

25. Na podkladě těchto východisek přistoupil Nejvyšší soud k posouzení důvodnosti dovolání obviněného. Lze mít za to, že pod uplatněné dovolací důvody lze subsumovat námitku ohledně opomenutých důkazů, jež je podřaditelná pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., v jeho třetí alternativě, námitku stran naplnění kvalifikované skutkové podstaty zločinu vydírání podle § 175 odst. 1, 2 písm. g) tr. zákoníku a uplatnění subsidiarity trestní represe, jež jsou podřaditelné pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., byť je uplatněná argumentace stručnější. Ostatní námitky není možné podřadit pod žádný ze zvolených, ale ani jiný dovolací důvod, neboť se jedná o pouhý nesouhlas se zjištěným skutkovým stavem a prosazováním vlastní verze skutkového děje.

26. Při posuzování důvodnosti uplatněných dovolacích námitek Nejvyšší soud považuje nejprve za vhodné ještě připomenout, že není třetí instancí, aby přezkoumával hodnocení důkazů soudy nižšího stupně, jestliže toto nevybočuje ze zákonných mezí, neobsahuje projevy libovůle či svévole a odůvodnění rozhodnutí odpovídá § 125 odst. 1 tr. ř. V tomto směru je nutno ještě uvést, že obecně platí, že rozsah dokazování je limitován ustanovením § 2 odst. 5 tr. ř., podle kterého musí soud zjistit takový skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí. Takto podle Nejvyššího soudu soudy nižších stupňů postupovaly.

27. Jak již bylo naznačeno, obviněný uplatnil dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., když namítá, že rozhodná skutková zjištění, určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu o obsahem provedených důkazů. Předně musí Nejvyšší soud akcentovat, že v projednávané věci neshledal rozpor mezi provedeným dokazováním a zjištěným skutkovým stavem, natož extrémní. Obecně ve vztahu k namítané existenci extrémního rozporu mezi provedenými důkazy, skutkovým stavem týkajícím se výroku o vině a právní kvalifikací, považuje Nejvyšší soud za nutné zdůraznit následující. Předně nestačí pouhé tvrzení této skutečnosti, existence extrémního rozporu musí být prokázána. Zde se sluší ještě poznamenat, že existenci extrémního rozporu není možno dovozovat jen z toho, že soud na základě provedeného dokazování dospěl k závěru, že obviněný se trestné činnosti dopustil. Jestliže soudy hodnotily provedené důkazy odlišně než obviněný, neznamená tato

skutečnost automaticky porušení zásady volného hodnocení důkazů, zásady *in dubio pro reo*, případně dalších zásad spjatých se spravedlivým procesem (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2015, sp. zn. 3 Tdo 1615/2014). Zároveň je nutné zdůraznit, že § 2 odst. 5 tr. ř. ani § 2 odst. 6 tr. ř. nestanoví žádná pravidla jak pro míru důkazů potřebných k prokázání určité skutečnosti, tak pro relativní váhu určitých druhů či typů důkazů. Z hlediska práva na spravedlivý proces je však klíčový požadavek náležitého odůvodnění rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 125 odst. 1 tr. ř. a § 134 odst. 2 tr. ř. (viz např. usnesení Nejvyššího soudu 21. 1. 2009 sp. zn. 3 Tdo 55/2009).

28. Nejvyšší soud považuje za vhodné z pohledu námitek obviněného, toliko na podporu závěru, že v případě obviněného skutečně nejde o případ tzv. extrémního nesouladu v jeho výkladu Ústavním soudem, za nutné uvést, že soud prvního stupně k náležitému objasnění věci provedl všechny potřebné důkazy tak, jak to vyžaduje ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. Tyto následně hodnotil, jak jednotlivě, tak v jejich vzájemných souvislostech, jak to vyžaduje ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. Zde je nezbytné zdůraznit, že soud prvního stupně zcela logicky předestřel své úvahy ohledně hodnocení použitých výrazů, jejichž použití obviněný nezpochybňuje, jen toliko v rámci své obhajoby přikládá použitým výrazům zcela jiný význam a smysl. V tomto směru lze však poukázat na přesvědčivé písemné odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně (viz body 7–8 jeho rozsudku), přičemž na obhajobu obviněného nakonec i reagoval dostatečným způsobem rovněž soud druhého stupně (viz body 8–9 jeho usnesení), a Nejvyšší soud pro stručnost na jejich úvahy zcela odkazuje. Nad rámec těchto úvah je nutno akcentovat, že na rozdíl od obviněného soudy jednání obviněného posuzovaly komplexně a nelze skutečně pominout, že se jednalo o souhrn zpráv, které na sebe navazovaly v krátkém časovém období a souvisely spolu, takže je nutno je hodnotit komplexně jako jeden soubor, a nikoliv izolovaně jednotlivé zprávy, jak to činí dovolatel v rámci podaného dovolání.

29. Vzhledem k rozsahu provedeného dokazování a z nich vzešlých skutkových zjištění má Nejvyšší soud, stejně jako soudy nižších stupňů, bez důvodných pochybností za prokázané, že dovolatel použitím pojmu „odstraníme“ rozhodně v kontextu všech jim zaslaných zpráv nemohl tomuto pojmu přikládat jiný význam, nežli přinejmenším pohrůžku použití násilí nebo způsobení jiné těžké újmy poškozenému. Stejně tak musel chápat použitý výraz i poškozený, a to právě v kontextu všech zaslaných zpráv, které se na sebe logicky navazovaly a doplňovaly se. Lze mít za to, že i závěr soudů ohledně zjevného překlepu „sepisu závěť“ vyložily soudy nižší instance zcela správně, neboť dovolatelem tvrzená alternativa, že závět bude sepisovat sám obviněný, je v kontextu jím zaslaných zpráv poškozenému, včetně časového odpočtu zcela nelogická a nesmyslná. S ohledem na informaci o odečítajících se hodinách se jeví více jak zřejmé, že se mělo jednat o rozkazovací způsob vůči poškozenému, aby sepsal závět a že tato zpráva reagovala a bezprostředně navazovala na předchozí zprávy zaslané obviněným. Rovněž dovolací námitky obviněného ohledně významu použitého termínu „likvidace“ jsou zcela nepřípadné, neboť použití tohoto termínu mu není kladeno za vinu. Lze i souhlasit ze závěry soudů nižších stupňů, že pro posouzení viny dovolatele není skutečně ani rozhodné, zda Občanská partyzánská brigáda reálně existuje či existovala, rozhodující je, že v předmětná zpráva měla záměrně a úmyslně vyvolat dojem, že existuje určitá skupina osob, která je připravena za použití násilí či jiné těžké újmy odstranit poškozeného, pokud tento nepodá demisi a že poškozený tyto vyhrůžky vnímal jako reálné, o čemž svědčí i skutečnost, že o věci poškozený informoval Policii České republiky.

30. V souvislosti s dovolací argumentací obviněného a jeho tvrzením, že poškozenému nikdy nevyhrožoval násilím nebo smrtí, je třeba uvést, že přečin vydírání podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku spočívá v tom, že pachatel jiného násilím, pohrůžkou násilí nebo pohrůžkou jiné těžké újmy nutí, aby něco konal, opominul nebo trpěl. Objektivní stránka spočívá v tom, že pachatel nutí jiného k tomu, aby něco konal, opominul nebo trpěl, a to násilím, pohrůžkou násilí nebo jiné těžké újmy. Čin je dokonán násilným jednáním nebo pohrůžkou násilí nebo jiné těžké újmy (arg. „nutí, aby…“) a nevyžaduje se, aby pachatel dosáhl toho, co sledoval. Cíl pachatele musí však být adresován

poškozenému, a ten jej musí vnímat. Pohrůžkou násilí se rozumí jak pohrůžka bezprostředního násilí, tak i pohrůžka násilí, které má být vykonáno nikoli ihned, ale teprve v bližší nebo vzdálenější budoucnosti. Pohrůžka jiné těžké újmy může spočívat v hrozbě způsobení závažné majetkové újmy, vážné újmy na právech, na cti či dobré pověsti, může směřovat k rozvratu manželství nebo rodinného života apod.; musí se však jako těžká újma objektivně jevit a napadený ji jako těžkou újmu musí také objektivně pociťovat.

31. Z pohledu námitek obviněného je třeba uvést, že v dané věci je rovněž nerozhodné, že obviněný nikdy nepoužil spojení „si poškozeného najde a usmrtí ho“. Rozhodující a důležité je, že vyhrožoval obviněnému tím, že bude odstraněn, pokud nepodá demisi do určité doby, když bylo uvedeno, i jakým konkrétním subjektem, přičemž lhůta pro podání demise byla tzv. odpočítávána, přičemž závěrečný odkaz na sepis závěti měl nepochybně vyvolat dojem, že může dojít k fyzické likvidaci poškozeného. Ze strany obviněného se tedy jednalo nepochybně o pohrůžku použití násilí vůči poškozenému, pokud nepodá demisi, tedy pokud nebude určitým způsobem konat. V dané souvislosti je třeba akcentovat, že pohrůžku násilí nelze zúžit jen na takové slovní či písemné projevy, kterými je přímo vyhrožováno poškozenému usmrcením či způsobení nějaké těžké újmy na zdraví, nýbrž i na takové projevy, ve kterých je použití násilí naznačováno skrytě, když ovšem taková skrytá vyhrůžka je běžně rozpoznatelná většině populace (viz srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2014, sp. zn. 8 Tdo 1239/2014) bez ohledu na jejich vzdělání. O takový případ se v dané věci jedná, a to právě v kontextu všech zaslaných zpráv a jejich časového sledu. V dané souvislosti je rovněž nerozhodné, kdo zprávy četl jako první, zdali sám poškozený nebo jeho asistentka starající se o Facebook. Není totiž pochyb o tom, že zprávy byly primárně určeny poškozenému a jako takové byly způsobilé vyvolat u poškozeného strach o jeho život a zdraví, když mu bylo vyhrožováno nepřímo násilím, pokud neodstoupí, tedy pokud nebude konat, jak požadoval dovolatel v předmětných zprávách. Navíc není pochyb o tom, že se o obsahu těchto zpráv poškozený dozvěděl a že tyto v něm vyvolaly obavu s jejich případné realizace. Nejvyšší soud obecně uvádí, že politicky činné osoby viditelné i v médiích musí mít vyšší míru tolerance vůči projevům občanů (viz srov. rozsudky ve věcech Lingens proti Rakousku ze dne 8. 7. 1986, č. 9815/82, odst. 42, nebo Incal proti Turecku ze dne 9. 6. 1998, č. 22678/93, odst. 54), ovšem tato jistá předpokládaná míra větší odolnosti politiků nezahrnuje vyhrůžky použití násilí. Lze tedy uzavřít, že z hlediska formálního pojetí trestného činu podle § 13 tr. zákoníku skutek obviněného nepochybně naplňoval všechny znaky trestného činu vydírání podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku.

32. Jestliže dále dovolatel tvrdí, že nemohl vědět, že profil poškozeného není tzv. fake, tak se jedná o námitky skutkové povahy, které není možné pod žádný dovolací důvod subsumovat. Nejvyšší soud pouze pro úplnost uvádí, že obviněný opakovaně na profil poškozeného zasílal své zprávy, když z pohledu jeho tvrzení je nezbytné akcentovat, že z obsahu těchto zpráv není pochyb o tom, že chtěl komunikovat právě s poškozeným a tzv. mu sdělil, co po něm požaduje a to opakovaně, takže je nepochybné, že byl přesvědčen, že se jedná o profil poškozeného. Navíc je třeba uvést, že samotná skutečnost, že je známo, že některé známé osobnosti mohou mít tzv. fake profily, nemohla vést obviněného k závěru, že tomu tak je v daném případě, když ani samotný obviněný neuvedl žádné relevantní skutečnosti, ze kterých by mohl před zahájením komunikace důvodně předpokládat, že se nejedná o skutečný profil poškozeného.

33. Nejvyšší soud tedy uzavírá, že uváží-li se způsob, jakým se soudy s jednotlivými ve věci provedenými důkazními prostředky vypořádaly, neshledal v postupu soudů nižších stupňů vady a zjistil, že jejich rozhodnutí jsou logická a postrádají prvky svévole, podané závěry jsou předvídatelné a rozumné, korespondují s fixovanými závěry soudní praxe a nejsou výrazem svévole (libovůle). Výkladu, jejž soudy k jednotlivým výhradám obviněného podaly, nechybí smysluplné odůvodnění ani nevybočuje z mezí všeobecně (konsensuálně) akceptovaného chápání dotčených právních institutů, resp. není v rozporu s obecně sdílenými zásadami spravedlnosti, neboť vydaná rozhodnutí byla

řádně, srozumitelně a logicky odůvodněna (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 8. 2010, sp. zn. III. ÚS 1800/10). Nejvyšší soud proto uzavírá, že v projednávané věci se nejedná ani o případnou existenci tzv. deformace důkazů, tj. vyvozování skutkových zjištění, která v žádném smyslu nevyplývají z provedeného dokazování (srov. nález Ústavního soudu ze dne 14. 7. 2010, sp. zn. IV. ÚS 1235/09, či ze dne 4. 6. 1998, sp. zn. III. ÚS 398/97).

34. Obviněný soudům dále vytýká, že neprovedly všechny jím navrhované důkazy. Nedůvodné neprovedení navrhovaných důkazů zakládá výslovně dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a proto Nejvyšší soud považuje za vhodné předestřít některá obecná východiska tykající se tzv. opomenutých důkazů. Obecně lze tzv. opomenuté důkazy charakterizovat jako důkazy, které nebyly provedeny nebo hodnoceny způsobem stanoveným zákonem, tj. důkazy, o nichž v řízení nebylo soudem rozhodnuto, případně důkazy, jimiž se soud nezabýval při postupu podle § 2 odst. 6 tr. ř., protože takové důkazy téměř vždy založí nejen nepřezkoumatelnost vydaného rozhodnutí (§ 125 odst. 1 tr. ř.), ale současně též porušení pravidel spravedlivého procesu (čl. 36 odst. 1, čl. 37 odst. 3, čl. 38 odst. 2 Listiny). Za opomenuté důkazy se v rozhodnutích Ústavního a Nejvyššího soudu považuje i procesní situace, v nichž bylo účastníky řízení navrženo provedení konkrétního důkazu, přičemž návrh na toto provedení byl soudem bez věcně adekvátního odůvodnění zamítnut, eventuálně zcela opomenut, což znamená, že ve vlastních rozhodovacích důvodech o něm ve vztahu k jeho zamítnutí nebyla zmínka buď žádná, či toliko okrajová a obecná, neodpovídající povaze a závažnosti věci (srov. např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 262/2004, I. ÚS 118/2009, či III. ÚS 3320/2009 a další). Z judikatury Ústavního a Nejvyššího soudu zároveň ovšem vyplývá, že se nejedná o opomenuté důkazy, jestliže jsou dodrženy všechny podmínky procesního postupu, jak jsou zákonem vymezeny, a soudy tento postup dostatečně odůvodní a vysvětlí v přezkoumávaných rozhodnutích (srov. přiměřeně rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2015, sp. zn. 8 Tdo 1352/2014). Jinak řečeno, o případ tzv. opomenutých důkazů se nejedná tehdy, když se soudy zabývaly důkazním návrhem, přičemž rozhodly tak, že další dokazování v tomto směru nebudou provádět, neboť skutkový stav věci byl náležitě zjištěn ostatními v řízení provedenými důkazy a navrhovaný důkaz by neměl na posouzení skutkového stavu žádný vliv (blíže viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2013, sp. zn. 4 Tdo 1347/2013, rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 6. 8. 2019, sp. zn. 4 Tdo 843/2019), přičemž svůj postup dostatečným způsobem zdůvodnily. Stejné závěry lze vztáhnout i na nyní účinný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

35. Současně je třeba akcentovat, že z dosavadní rozhodovací praxe Ústavního soudu ohledně nevyhovění důkaznímu návrhu vyplývá, že neakceptování důkazního návrhu obviněného ze strany obecného soudu lze založit co do věcného obsahu odůvodnění toliko třemi důvody: Prvním je argument, dle něhož tvrzená skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je navrhován důkaz, nemá relevantní souvislost s předmětem řízení. Dalším je argument, dle kterého důkaz není s to ani ověřit ani vyvrátit tvrzenou skutečnost čili ve vazbě na toto tvrzení nedisponuje vypovídacím potenciálem. Konečně třetím je pak nadbytečnost důkazu, tj. argument, dle něhož určité tvrzení, k jehož ověření nebo vyvrácení je důkaz navrhován, bylo již v dosavadním řízení bez důvodných pochybností (s praktickou jistotou) ověřeno nebo vyvráceno (nálezy ze dne 24. 2. 2004, sp. zn. I. ÚS 733/01, ze dne 29. 6. 2004, sp. zn. III. ÚS 569/03, ze dne 30. 6. 2004, sp. zn. IV. ÚS 570/03, ze dne 16. 6. 2005, sp. zn. II. ÚS 418/03).

36. Z pohledu shora naznačených východisek je třeba uvést, že soud prvního stupně řádně a přezkoumatelným způsobem zdůvodnil, z jakých důvodů nepovažoval za potřebné doplnit dokazování o další obhajobou navrhované důkazy (viz bod 5 rozsudku soudu prvního stupně). Ke stejnému závěru dospěl i soud druhého stupně, když provedení výslechů poškozeného, jeho asistentky a dalších členů vlády, považoval za nadbytečné (viz bod 6 usnesení odvolacího soudu). Nejvyšší soud s jejich závěry souhlasí a pouze doplňuje, že k objasnění skutkových okolností bylo další dokazování opravdu nadbytečné, neboť by do věci nepřineslo žádné rozhodné a relevantní poznatky. V tomto

směru je nezbytné také zdůraznit, že ani samotný obviněný zaslání uvedených zpráv nijak nezpochybňuje, jen provádí vlastní interpretaci obsahu těchto zpráv (co měl zprávami na mysli) odlišnou od závěrů soudů nižších stupňů. Pokud dovolatel namítá, že měl být k věci vyslechnout i poškozený právě s odkazem na neprovedení všech požadovaných důkazů, tak je nezbytné uvést, že samotný obviněný výslech poškozeného u hlavního líčení nepožadoval, souhlasil s přečtením jeho výpovědi z přípravného řízení (viz č. l. 129), když tento návrh učinil v rámci odvolacího řízení a soud druhého stupně o tomto návrhu řádně rozhodl (viz č. l. 162), takže ani z tohoto pohledu se nemůže jednat o tzv. opomenutý důkaz.

37. Obviněný rovněž argumentoval tím, že v dané věci nebyla naplněna subjektivní stránka jeho jednání, přičemž tuto argumentaci podřazuje pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. Obecně lze uvést, že námitka stran subjektivní stránky je podřaditelná pod zvolený dovolací důvod, neboť otázka subjektivní stránky souvisí s trestní odpovědnosti fyzické osoby. Vzhledem ke konkrétnímu obsahu dovolací argumentace lze ovšem uvést, že obviněný žádnou relevantní námitku stran nenaplnění subjektivní stránky neuvádí. Za takové situace nemůže uplatněná argumentace podléhat přezkumu dovolacího soudu, neboť Nejvyšší soud si nemůže dovolací argumentaci domýšlet či dotvářet. Je tomu tak proto, že dovolání může být podáno jen prostřednictvím obhájce, když právně fundovanou argumentaci má v řízení o tomto mimořádném opravném prostředku právě zajistit povinné zastoupení obviněného obhájcem (viz § 265d odst. 2 tr. ř.). Bez ohledu na tento závěr je možno toliko stručně odkázat bod 12 rozsudku soudu prvního stupně, ale zejména bod 11 usnesení soudu druhého stupně, ve kterém odvolací soud právě reagoval na námitku dovolatele ohledně nedostatku subjektivní stránky.

38. Obviněný dále, byť stručně, namítá nenaplnění znaku, že činu se dopustil z důvodu politického přesvědčení poškozeného. Předmětná námitka je podřaditelná pod zvolený dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. , neboť dovolatel zpochybňuje naplnění kvalifikované skutkové podstaty podle § 175 odst. 1, 2 písm. g) tr. zákoníku, které se dopustí pachatel, který jiného násilím, pohrůžkou násilí nebo pohrůžkou jiné těžké újmy nutí, aby něco konal, opominul nebo trpěl a spáchá takový čin na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání a spáchá-li takový čin na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání. V dané věci měl být podle soudů nižších stupňů naplněn znak, že obviněný takto konal pro politické přesvědčení poškozeného. Zde je vhodné nejprve obecně z pohledu naplnění daného znaku uvést, že tato zvlášť přitěžující okolnost navazuje na čl. 1 Listiny, podle které „jsou lidé svobodní a rovní v důstojnosti i v právech“, a to bez ohledu na jejich politické přesvědčení, národnost, příslušnost k etnické skupině, rasu a náboženské vyznání. Politické přesvědčení občana souvisí se základním právem na sdružování vyplývajícím z čl. 20 Listiny, podle kterého mají občané právo zakládat též politické strany a politická hnutí. Politické strany a politická hnutí, jakož i jiná sdružení jsou oddělena od státu. Podle čl. 22 Listiny zákonná úprava všech politických práv a svobod a její výklad musí umožňovat a ochraňovat svobodnou soutěž politických sil v demokratické společnosti. Politické přesvědčení vyjadřuje určitou politickou orientaci osoby, její názorové ztotožnění se s určitým politickým směrem reprezentovaným zpravidla politickým subjektem (politickou stranou). Politické přesvědčení ovšem není vázáno na formální členství v určité politické straně, může spočívat i ve zcela neformálním zastávání názorů vyjadřujících určitý politický postoj. Zákonné ochrany ovšem požívá jen takové politické přesvědčení, které není v rozporu se zájmy chráněnými trestním zákonem (srov. rozhodnutí publikované pod č. 18/2000 Sb. rozh. tr.). Politické přesvědčení může mít podobu světonázoru (tedy komplexní myšlenkové soustavy kladoucí si za cíl vytvořit a prosazovat určitý model regulace a obstarávání ve vztahu ke všem veřejným záležitostem), nebo dílčího myšlenkového proudu týkajícího se určité výseče veřejných záležitostí (například ekologie, zahraniční vztahy, ekonomie atd.) či parciální otázky (například poměrný či většinový volební systém). Lze mít za to, že

politickým přesvědčením může být jen názor či postoj zastávaný s určitou trvanlivostí k nějaké otázce dlouhodobě, nikoli aktuální, nahodilý či jednorázový politický názor (například souhlas či nesouhlas s aktuálně přijatým zákonem, výběr politické strany či hnutí v nadcházejících volbách, aktuální téma na úrovni komunální politiky, tedy například zda má obec učinit investici do čističky odpadních vod či do stavby školky atd.) [srov. ŠČERBA, Filip. § 140. In: ŠČERBA, Filip a kol. Trestní zákoník. 1. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 58. a PROVAZNÍK, Jan. § 352. In: ŠČERBA, Filip a kol. Trestní zákoník. 1. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 40–45].

39. Obecně lze připustit, že soudy nižších stupňů se zabývaly tím, zda se obviněný jednání dopustil vůči poškozenému pro jeho politické přesvědčení, když své úvahy i rozvedly (viz bod 11 rozsudku soudu prvního stupně, bod 15 usnesení soudu druhého stupně), ovšem skutečně velmi stručně. Nejvyšší soud se s jejich závěry stran naplnění znaku, že skutku se obviněný dopustil pro politické přesvědčení poškozeného, neztotožnil a považuje závěry soudů nižších stupňů za předčasné. Především je třeba akcentovat, že ze skutkové věty je zřejmé, že obviněný spáchal skutek tím, že zaslal předmětné zprávy na profil poškozeného, který je XY a XY, když ovšem z obsahu těchto zpráv nevyplývá, že by obviněný odkazoval na politické přesvědčení poškozeného, toto v rámci zaslaných vyhrůžek ani není nijak zmiňováno, ale ani naznačováno. Lze mít za to, čemuž nakonec odpovídá i velmi stručné odůvodnění naplnění tohoto znaku kvalifikované skutkové podstaty, že soudy nižších stupňů naplnění znaku, že obviněný spáchal čin pro politické přesvědčení poškozeného, vážou k politickým funkcím poškozeného (XY, XY). Z pohledu tohoto naznačeného právního závěru lze považovat tento závěr za velmi zjednodušující a nedostatečný. Lze totiž mít za to, že při takovém pojetí by skutek byl vždy spáchán pro politické přesvědčení poškozeného, pokud by vyhrůžka násilím či jiné těžké újmy byla adresována osobě, která je politicky činná a zastává nějakou funkci, která souvisí s politikou. Takové pojetí se jeví jako velmi extenzivní a neodpovídající smyslu tohoto ustanovení, kterým je chránit politické přesvědčení osob, které není v rozporu se zájmy chráněnými trestním zákoníkem. Jinak vyjádřeno, v dané věci bylo nutno vyřešit otázku, zda k naplnění znaku, že skutek byl spáchán pro politické přesvědčení, postačuje, že vyhrůžka násilím byla adresována jako primárnímu příjemci poškozenému, který je členem XY a zároveň je činný v určité politické straně či zda se vyžaduje, aby bylo nepochybné, že tyto vyhrůžky násilím souvisí s politickým přesvědčením poškozeného, se kterými vyjadřuje pachatel nesouhlas. V předmětné věci jde tedy o posouzení, zda samotná skutečnost, že jsou vyhrůžky násilím adresovány osobě, která je politicky činná postačí k naplnění tohoto znaku či nikoliv bez ohledu na skutečnost, co bylo primární příčinou protiprávního jednání pachatele, tedy zda skutečně jeho nesouhlas s dlouhodobou politickou orientací poškozeného či nějakým aktuálním krokem poškozeného, např. s jeho postojem k určitému nežádoucímu jednání (viz bod 38 tohoto rozhodnutí) nebo např. obecný nesouhlas poškozeného s některým zákonem apod. Není ani vyloučeno, že tento nesouhlas nemusí být vůbec spojován s politickým přesvědčením poškozeného, ale nakonec ani obviněného, může souviset jen s pouhou s představou, jak má být řešen konkrétní problém.

40. Z pohledu těchto shora naznačených závěrů není pochyb o tom, že z provedeného dokazování vyplývá, že obviněný požadoval v zaslaných zprávách po poškozeném, aby podal demisi a odstoupil, byť přímo výslovně neuvedl, zda z funkce XY, ovšem tento závěr se jeví logický i z pohledu samotné výpovědi obviněného, který uvedl, že důvodem jeho jednání vůči poškozenému byla především jeho nespokojenost s mediálním případem související s korupční kauzou politické strany STAN a jak se poškozený k této kauze postavil (viz výpověď obviněného v přípravném řízení), když zdůraznil, že tyto kroky vůči poškozenému nečinil z důvodu politického přesvědčení poškozeného. V tomto směru je třeba uvést, že nesouhlas obviněného, ať oprávněný či neoprávněný, s tím, jak se určitá osoba politicky činná postavila k nějaké mediální kauze, která má kriminální charakter, nelze směšovat s politickým přesvědčením poškozeného. Lze připustit, že obviněný pak u hlavního líčení svoji výpověď upřesnil, když uvedl, že důvodem jeho jednání bylo vyvádění peněz na Ukrajinu, covidová opatření,

šikana občanů, takže měl obavy o svůj život a že se poškozeného bál. Zde je třeba pro jistou přesnost podotknout, že soud prvního stupně ani ve vztahu k obviněnému nepostupoval podle § 207 odst. 2 tr. ř. a jeho výpověď z přípravného řízení nepřečetl a nedotázal se na příčinu rozporu mezi jeho výpovědí a u hlavního líčení, když v této výpovědi obviněný připustil, že důvodem jeho jednání byl i určitý jeho občanský nesouhlas s konkrétními kroky vlády v určitých věcech, tedy nikoliv poškozeného, ale i obavy o svůj život. Bez ohledu na tento závěr je nutno mít za to, že ani u hlavního líčení své jednání obviněný přímo nevázal na nějaké politické přesvědčení poškozeného, které by bylo dlouhodobého charakteru, nýbrž na určitý nesouhlas s postupem vlády a na svůj strach z osoby poškozeného, jak tento „řídí" Policii České republiky, což ovšem u hlavního líčení nějak blíže neobjasnil. Předně je třeba uvést, že nesouhlas s určitými kroky vlády či s nějakým konkrétně přijatým zákonem nepochybně souvisí s právem na svobodu projevu (čl. 10 Listiny), a tento nesouhlas s určitým zákonem či nějakým konkrétním krokem vlády sám o sobě nelze automaticky subsumovat pod naplnění znaku, že obviněný trestný čin spáchal pro politické přesvědčení poškozeného. Pro naplnění znaku, že činu se pachatel dopustil pro politické přesvědčení osoby, vůči níž trestná činnost směřuje, je nutná určitá konkrétní souvislost mezi použitými vyhrůžkami a politickým přesvědčením poškozeného, která musí být jednak dlouhodobějšího charakteru (viz bod 38 tohoto rozhodnutí), přičemž skutečnost, že tak obviněný činí výlučně pro politické přesvědčení poškozeného musí být z jednání pachatele zcela bez jakýchkoliv důvodných pochybností seznatelná, a musí být především vyjádřena ve skutkových okolnostech. Nestačí jen odkaz na skutečnost, že poškozený byl člen XY a XY. Proto lze považovat dovolání obviněného v této části za důvodné.

41. Nad rámec tohoto závěru považuje Nejvyšší soud za vhodné se ještě stručně vyjádřit k argumentaci dovolatele právem na odpor. Podle čl. 23 Listiny mají občané právo postavit se na odpor proti každému, kdo by odstraňoval demokratický řád lidských práv a základních svobod, založený Listinou, jestliže činnost ústavních orgánů a účinné použití zákonných prostředků jsou znemožněny. Tedy podle čl. 23 Listiny mohou občané aktivně vystupovat proti snahám etablovat například diktaturu či totalitní režim, nemohou však sami právem na odpor zdůvodňovat nerespektování či odstraňování stávajících demokratických institucí. Právem na odpor v tomto smyslu tedy lze „demokratický řád lidských práv a základních svobod" pouze chránit, nikoli destruovat. Cílem tohoto článku je tedy jasně deklarovat, že v určitých případech může být odpor občanů vůči státní moci legitimní, a tím napomáhat předcházení mocenských změn tak zásadního charakteru, jaké čl. 23 předvídá. Objektem ochrany je „demokratický řád lidských práv a základních svobod", což lze ztotožnit s pojetím ČR jako jednak demokratického státu, jednak materiálního právního státu, jehož nedílnou součástí je též ochrana lidských práv. Má-li být právo na odpor aktivováno při odstraňování „řádu", nelze uplatnění práva na odpor spojovat s otázkou porušování jednotlivých základních práv ze strany orgánů veřejné moci, ke kterému občas nutně dochází (soudě dle vyhovujících nálezů ÚS), a to v každém demokratickém a právním státě. Žádný stát není schopen plně zajistit (byť by šlo o ideální stav), aby všechny jeho zásahy do základních práv byly vždy ústavně konformní, už jen proto, že u některých zásahů je jejich ústavní konformita obtížně předvídatelná. Odstranění demokratického řádu lidských práv a základních svobod je tak spojeno se snahou o systémovou změnu, o změnu materiálního jádra ústavního systému, nikoliv s jednotlivými excesy či dysfunkcemi systému, které jsou napravitelné cestou řádných procesů v rámci demokratického, resp. právního státu (volby, činnost obecných soudů, trestní či jiný postih veřejných funkcionářů, rozpuštění Poslanecké sněmovny, rozhodnutí komor dle čl. 66 Ústavy o nezpůsobilosti prezidenta vykonávat funkci, činnost Ústavního soudu například v podobě rušení zákonů či jiných právních předpisů, rozhodování o ústavní žalobě na prezidenta apod.) [viz BARTOŇ, Michal. Čl. 23. In: HUSSEINI, Faisal, BARTOŇ, Michal, KOKEŠ, Marian, KOPA, Martin a kol. Listina základních práv a svobod. 1. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 22–27]. Z pohledu těchto závěrů je třeba uvést, že v dané věci ani obviněný netvrdí, že by snad došlo k rozkladu demokratického řádu v ČR a že by došlo k rozvratu státních institucí jako je např. parlament, v zemi by nebyly svobodné volby, vláda se k moci dostala pučem nebo na základě např. zfalšování voleb, že by přestala fungovat

nezávislá justice apod. Navíc takový stav prokazatelně nenastal. Proto je odkaz obviněného na čl. 23 Listiny nepřípadný.

42. Vzhledem ke shora naznačeným závěrům stran naplnění kvalifikované skutkové podstaty podle § 175 odst. 1, 2 písm. g) tr. zákoníku, lze tedy uzavřít, že dovolání obviněného je důvodné, když dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. byl naplněn, když soudy nižších stupňů dostatečně neobjasnily naplnění znaku „pro politické přesvědčení“. Z pohledu tohoto závěru Nejvyšší soud nepovažoval za nutné a potřebné se blíže a podrobněji zabývat namítanou subsidiaritou trestní represe, když nejprve je nutno objasnit otázku právní kvalifikace jednání obviněného. Bez ohledu na tento závěr je ovšem vhodné uvést, že přestože, jak již bylo naznačeno, v dané věci není pochyb o tom, že skutková podstata podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku byla po formální stránce (viz § 13 tr. zákoníku) naplněna, tak je na místě skutečně nutno pečlivě zvažovat, zda v dané věci vzhledem ke všem okolnostem případu není na místě aplikovat ustanovení § 12 odst. 2 tr. zákoníku. Je tomu tak proto, že platí, že společenskou škodlivost nelze řešit v obecné poloze, ale je ji třeba zvažovat v konkrétním posuzovaném případě u každého spáchaného méně závažného trestného činu, u něhož je nutné ji zhodnotit s ohledem na intenzitu naplnění kritérií vymezených v § 39 odst. 2 tr. zákoníku, a to ve vztahu ke všem znakům zvažované skutkové podstaty trestného činu a dalším okolnostem případu, když je třeba poukázat i na obdobné případy soudy již řešené, byť nikoliv pro stejnou skutkovou podstatu (viz např. přim. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2020, sp. zn. 8 Tdo 1171/2020, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 4. 2021, sp. zn. 8 Tdo 276/2021).

43. Nejvyšší soud vzhledem ke shora naznačeným závěrům proto podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 22. 12. 2022, sp. zn. 8 To 319/2022, jakož i rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 12. 10. 2022, sp. zn. 4 T 112/2022, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Obvodnímu soudu pro Prahu 4, aby předmětnou věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

44. Věc se tak vrací do stadia, kdy Obvodní soud pro Prahu 4 bude muset věc znovu projednat a rozhodnout. V novém řízení bude povinen se v intencích zrušujícího rozhodnutí předmětnou věcí znovu zabývat a postupovat přitom v souladu s právním názorem, který k projednávaným právním otázkám vyslovil Nejvyšší soud (§ 265s odst. 1 tr. ř.). Toto rozhodnutí učinil dovolací soud v neveřejném zasedání, neboť je zřejmé, že vady nelze odstranit ve veřejném zasedání [§ 265r odst. 1 písm. b) tr. ř.]. Současně platí, že v novém rozhodnutí nemůže soud rozhodnout v neprospěch obviněného proti původnímu rozhodnutí, když dovolání bylo podáno toliko obviněným, a nikoliv Nejvyšším státním zástupcem v neprospěch obviněného.